

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry
PL 86
94100 Kemi
puheenjohtaja@xenus.fi

16.11. 2025

Kemin kaupunki
Ympäristötoimiala
Valtakatu 27
94100 Kemi

Linnustoselvitys ja kannanotto Kemin kaupungin suunnitteleman koirametsän sijoitusvaihtoehtoista

Kemin kaupungin ympäristötoimialan toimistoinsinööri Ismo Tapio teki toimeksiannon linnuston selvittämiseksi kahdella vaihtoehtoisella koirien ulkoilupuiston sijaintipaikalla.

Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry:n valtuuttamana Tiira-tietokannan yhdistyskäyttäjänä tein havaintohistoriahaun kahden koirametsän sijaintivaihtoehdon alueilta. Rajasin alueet siten, että suunniteltu koirametsä on hakualueiden 1km x 1km keskipisteessä. Rajatun alueen laajuuden perusteena on koirien mahdollisesti aiheuttama häiriö lähialueilla pesiville tai ruokaileville linnuille. Ajallinen rajausta haulle on alalla vallitsevan käytännön mukainen 1.1. 2010 – 15.11. 2025.

Haku tuotti lintuhavaintorivejä seuraavasti: Ajos 374 riviä, Ristikangas 795 riviä. Ero havaintorivien määrässä selittyy alueiden kiinnostavuuden eroilla, johon vaikuttavat alueiden luontotyypit sekä asutuksen ja tunnettujen retkeilyreittien sijoittuminen ruuduille. Linnustoselvitys perustuu ainoastaan alueiden havaintohistoriaan. Lintulaskentoja ei alueella ole tehty, joskin molempien alueiden läheisyydessä ja osittain ruuduille sijoittuen suoritetaan vuosittain talvilintulaskentoja vakioireiteillä.

Ajoksen ruudulla vallitseva luontotyyppi on kuiva kangasmetsä, joka rajoittuu asutusalueeseen, pääliikenneväylään sekä vanhaan soranottoalueeseen. Alue on pinnanmuodoiltaan tasainen ja kasvillisuus lähinnä puolukka-variksenmarjatyyppin kuivaa kangasta, jonka pohjan karikekerros on vain muutamia senttejä. Kenttä- ja pensaskerros ovat harvalajisia ja valtapuu on mänty, joka tekee metsästä valoisan ja helppokulkuisen. Alue ei ole luontotyypeiltään erityisen monimuotoinen, joskin sen sijainti meren rannikon läheisyydessä lisää lajikirjoa ja kiinnostavuutta.

Ajoksen ruudun pesimäaikaista tyyppilintulajeja ovat metsätyypille ominaiset käpytikka, leppälintu, metsäkirvinen, peippo sekä vihervarpunen. Kuusivaltaisemmilla reuna-alueilla tavataan hippiäistä, pajulintua, rastaita, punarintaa, tiltalttia sekä hömötiaista. Isommista lajeista säännöllisesti esiintyvät korppi, närhi, sepelkyyhky, valkoviklo sekä haukoista tuulihiihi- sekä varpushaukka.

Arvokkaimpia pesintäaikaista havaintoja ruudun alueelta ovat käenpiika (varma pesintä), sirittäjä sekä vuonna 2019 tavattu kangaskiuru. Myös kevättalvella havaitut varpus-, hiihi- sekä helmipöllö ovat esiintyneet ruudun alueellaan soidinaikoinaan. Syysvaelluksella ruudun alueella on havaittu lähinnä pyrstötiaisia, pähkinänakkeleita sekä käpylintuja, keväisin urpiaisia ja eri käpylintulajeja.

Suomen luonnonvaraisten lintujen uhanalaisuusluokituksen lajeista hävinneitä (RE) tai äärimmäisen uhanalaisia (CR) lajeja ei Ajoksen ruudulla ole tarkastelujakson aikana havaittu. Erittäin uhanalaisista (EN) on havainnot piekanasta, selkälökistä, hömötiaisesta sekä viherpeiposta. Vaarantuneista (VU) on havaittu hiihihaukka, pyy, nauru- ja harmaalokki, varpuspöllö, haarapääsky, pajusirkku sekä pähkinänakkeli. Alemmista uhanalaisuusluokista löytyy enemmän havaittuja lajeja. Kahden ylimmän uhanalaisuusluokan lajeista mahdollisia ruudulla pesiviä lajeja ovat vain hömötiainen ja viherpeippo.

Ristikankaan ruutu sijoittuu Ajosta ravinteikkaammalle metsämaalle. Metsätyyppejä ovat valoisa mustikkatyyppin kuiva kangas sekä länsiosissa kuusivaltainen tuore kangas. Karikekerros on moreeniselänteelle tyypillisesti 5-10 cm paksu ja suoturvettakin esiintyy. Kenttäkerros muodostuu tyyppille ominaisista varvuista ja ruohoista. Alueella on myös vanha, vähitellen kuivuva, rahkasammalta kasvava suorantainen lampi, jolle lumen sulamisvesiä kertyy loppukevällä. Ristikankaan ruutu on kasvilajistoltaan verrattain monimuotoinen, sen alueelta tai välittömästä läheisyydestä on löydetty mm. näsiä, neidonkenkää, tikankonttia sekä valkolehdokkia. Hyönteislajisto on alueella verrattain rikas.

Ristikankaan ruudun pesintäaikana tavattuja lajeja ovat tiaiset (myös töyhtötiainen), kirjosiippo, metsäkirvinen, punarinta, peippo, pajulintu, hernekerttu, rastaat, pari tikkalajia, tervapääsky. Petolinnuista on pesintäaikana tavattu nuolihaukka, mehiläishaukka, varpus- ja kanahaukka, sinisuohaukka, pöllöistä soidinaikana varpus- ja helmipöllö. Muista merkittävistä isommista lajeista esiintyy ruudulla säännöllisesti pyy, pähkinähakki, närhi, korppi sekä palokärki.

Pesintäajan ulkopuolella ruudun alueella havaituista merkittävimpiä lajeja ovat lapinpöllö, sarvipöllö, tuulihaukka, kanahaukka, hiihihaukka, pohjantikka, nokkavarpunen, kuukkeli sekä kirjosiipikäpylintu. Ristikankaan -Kettufarminkankaan harjuselänne on merkittävä muuttolintujen sekä vaelluslintujen johtolinja keväisin ja syksyisin. Koirametsäksi suunnitellun alueen ympärillä on myös eri suojeluperusteisten lintulajien pesimäympäristöjä.

Suomen luonnonvaraisten lintujen uhanalaisuusluokituksen lajeista hävinneitä (RE) tai äärimmäisen uhanalaisia (CR) lajeja ei Ristikankaan ruudulla ole havaittu. Erittäin

uhanalaisista (EN) on havainnot piekanasta, mehiläishaukasta, terva- ja törmäpääskystä, hömötiäisestä sekä viherpeiposta. Vaarantuneista (VU) on havaittu pyy, sinisuohaukka, hiirihaukka, maakotka, nauru- ja harmaalokki, varpuspöllö, valkoselkätikka (ruudun ulkopuolella, välittömässä läheisyydessä), haarapääsky, pensastasku, töyhtötiainen, pähkinänakkeli sekä pajusirkku.

Johtopäätökset ja kannanotto

Suosittellemme koirametsän sijoituspaikaksi vaihtoehtoa Ajos seuraavin perustein:

- Ajoksen ruudun lintuhavaintoaineisto on suppeampi; virhetekijöiden mahdollisuus on suurempi.
- Ajoksen ruutu on luontotyypeiltään monotonisempi, suunniteltu koirametsäalue elättää pienempää lintufaunaa, jolloin koirien ulkoiluttamisen häiriövaikutus muodostuu pienemmäksi.
- Ristikankaan ruutu on monimuotoinen, rikkaampi kasvillisuus ja hyönteislajisto elättää alueella enemmän lintuja sekä lajistoltaan että yksilömääriltään. Alueella on Ajosta enemmän luonnonkoloja ja sinne on myös viety linnunpönttöjä verrattain paljon.
- Ristikankaan ruudulla on tarkastelujakson aikana havaittu selvästi enemmän uhanalaisia lintulajeja kuin Ajoksessa.

Tämän selvityksen perusteena oleva Tiira-tietokannan havaintoaineisto on kokonaisuudessaan hankittavissa Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys ry:n vakiintuneen hinnoittelun mukaisesti hintaan 3 € / havaintorivi.

Tuomo Karplund

suojeluvastaava, MLLY Xenus ry